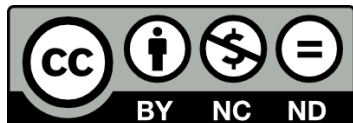

Γλώσσα του Σώματος και Λόγος: Η Συμβολή του Θεάτρου στην Εκπαιδευτική Πράξη

Ενότητα 6: Ανάπτυξη θεατρικών χαρακτήρων: επανάληψη δράσεων και εισαγωγή στην έννοια του status (επαφή με τα μάτια)

Ευαγγελία Παπαγεωργίου
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

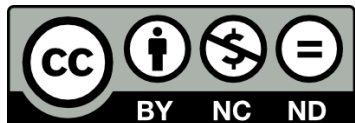
Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ανάπτυξη Θεατρικών χαρακτήρων: επανάληψη δράσεων και εισαγωγή στην έννοια του status (επαφή με τα μάτια)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Ανασκόπηση μαθήματος.
2. Ανάπτυξη θεατρικών χαρακτήρων:
επανάληψη δράσεων.
3. Εισαγωγή στην έννοια του status (επαφή με
τα μάτια).

Σκοποί ενότητας

- Οι φοιτητές/τριες να θυμηθούν τις δράσεις τους πάνω στην επινόηση και ανάπτυξη θεατρικών χαρακτήρων, συνθέτοντας τα βασικά τους στοιχεία και διαδρώντας αναμεταξύ τους.
- Να γίνει μία πρώτη γνωριμία με την έννοια του status και να συνειδητοποιήσουν οι φοιτητές/τριες το ρόλο που το 'στάτους' παίζει στη διαπροσωπική επικοινωνία.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ανασκόπηση μαθήματος.

Ανασκόπηση μαθήματος

- Έως τώρα οι φοιτητές/τριες έχουν μάθει να χρησιμοποιούν την παντομίμα για να εκφράσουν σωματικά έναν θεατρικό χαρακτήρα, ορίζοντας και δείχνοντας ηλικία, επάγγελμα, ασχολίες, χαρακτηριστικά και ενέργειές του. Επιπλέον, σαν θεατρικοί χαρακτήρες προσπαθούσαν να ικανοποιήσουν μια ανάγκη (έναν στόχο) και να ξεπεράσουν ένα εμπόδιο. Η εξάσκηση στον αυτοσχεδιασμό έχει αρχίσει να πολλαπλασιάζει τις ικανότητες των φοιτητών/ φοιτητριών να χρησιμοποιούν εξωτερικές (σωματικές/φωνητικές) και εσωτερικές (νοητικές) μεθόδους και μεθόδους διάδρασης, αναπτύσσοντας σωματικά/ φωνητικά/εσωτερικά χαρακτηριστικά επινοημένων θεατρικών χαρακτήρων και σχέσεων ανάμεσα σ' αυτούς.

Οφέλη για τη διδασκαλία

- Η παραγωγή θεατρικού χαρακτήρα έχει μια καλλιτεχνική πλευρά με αισθητικό αποτέλεσμα, αλλά γεννά και προβληματισμούς, οι οποίοι μπορεί να φανούν εξαιρετικά ωφέλιμοι για κατά την προετοιμασία του μαθήματος προς διδασκαλία στο σχολείο. Κατ' αυτόν τον τρόπο οι φοιτητές/τριες προετοιμάζονται να διδάξουν μέσω του θεάτρου και οι ίδιοι, όταν θα είναι εκπαιδευτικοί.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

**Ανάπτυξη θεατρικών χαρακτήρων:
επανάληψη δράσεων.**

Επανάληψη Θεατρικών χαρακτήρων

- Οι φοιτητές/τριες καλούνται να επαναλάβουν τους θεατρικούς χαρακτήρες που έχουν αναπτύξει κατά τη διάρκεια των προηγούμενων μαθημάτων, κινούμενοι όλοι μαζί στο χώρο.

Σύνθεση Θεατρικών χαρακτήρων

- Οι φοιτητές/τριες αυτή τη φορά θα συνδυάσουν τους θεατρικούς χαρακτήρες που έχουν αναπτύξει κατά τη διάρκεια των προηγούμενων μαθημάτων. Κατά το συνδυασμό αυτό θα πρέπει να δώσουν απάντηση στα εξής ερωτήματα: Ποιος είμαι; Πού είμαι; Τι κάνω; Πώς αισθάνομαι; Ο χαρακτήρας αυτός θα πρέπει να έχει μία συγκεκριμένη ηλικία και επάγγελμα, να έχει μία ξεκάθαρη «στάση» ζωής, να κινείται με βάση κάποιο μέλος του σώματός του και να έχει μία συγκεκριμένη έκφραση προσώπου. Όλα τα παραπάνω θα πρέπει να ενωθούν σε ένα πρόσωπο. Αρχικά, οι φοιτητές/τριες κάνουν την παρουσίαση κατά μονάδες και εν συνεχεία ανά δυάδες με διάδραση, πραγματοποιώντας μία σκηνή με αρχή-μέση-τέλος.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

**Εισαγωγή στην έννοια του status
(επαφή με τα μάτια).**

Επαφή με τα μάτια I

- Η τάξη χωρίζεται στα δύο. Τα μισά άτομα είναι Α και τα άλλα μισά είναι Β. Περπατούν ελεύθερα στην αίθουσα έχοντας επαφή με τα μάτια. Αν κάποιος/α είναι Α, πρέπει, όταν κοιτάξει κάποιον/α στα μάτια, να κρατήσει το βλέμμα του/της επάνω του/της. Αν κάποιος/α είναι Β πρέπει, όταν αντικρίσει τη ματιά κάποιου/ας, να στρέψει τα μάτια του/της γρήγορα αλλού, να κοιτάξει μακριά. Αν συναντηθούν δύο Α, να μη συνεχίσουν να κοιτάζονται στα μάτια, αλλά να προσπεράσουν ο ένας/η μία τον άλλον/την άλλη, όπως κάνουμε στο δρόμο. Κανένας δεν πρέπει να μιλάει. Προσπαθήστε να μη γελάτε. Συζητάμε πώς ένοιωσαν οι Α για τους/τις Β, τι σκέφτηκαν οι Β για τους/τις Α; Συνήθως, οι Α λένε ότι ένοιωσαν ισχυροί/ές και οι Β ανίσχυροι/ες, ντροπαλοί/ές ή ανασφαλείς και οι Α έμοιασαν κυνικοί/ές ή ακόμα και αποκρουστικοί/ές.

Επαφή με τα μάτια II

- Αυτή τη φορά οι ρόλοι αντιστρέφονται. Αυτοί/ές που πριν ήταν Α θα χαμηλώνουν το βλέμμα. Όσοι/ες ήταν Β, τώρα κρατούν σταθερή τη ματιά τους. Πάλι, όπως και πριν, οι φοιτητές/τριες περπατούν τριγύρω στην αίθουσα κοιτώντας ή χαμηλώνοντας το βλέμμα. Συζητάμε σχετικά με το παιχνίδι. Τώρα μάλλον θα υπάρξει περισσότερη ποικιλία. Γενικά, στον δυτικό κόσμο, αν κάποιος/α κρατήσει σταθερή τη ματιά του/της, φανερώνει ψηλό στάτους και αν κάποιος/α αποφύγει τη ματιά ενός άλλου/μιας άλλης, ή διακόψει τι κοίταγμα ή ξανακοιτάξει πίσω του/της, φανερώνει ένα χαμηλότερο στάτους. Υπάρχουν βέβαια και εξαιρέσεις.

Status - σχέσεις ανάμεσα στους Θεατρικούς χαρακτήρες I

- Σιγά- σιγά, μετά, οι παίκτες και οι παίκτριες οδηγούνται στο να αναπτύξουν σχέσεις και δράσεις ανάμεσά στους θεατρικούς χαρακτήρες που επινόησαν, κατατάσσοντας τον καθέναν απ' αυτούς σ' ένα σκαλοπάτι μιας 'κλίμακας κοινωνικής βαρύτητας'. Έτσι, μαθαίνουν και την αντίστροφη διαδικασία, δηλαδή, πόσο οι κοινωνικές καταστάσεις και το που βρίσκεται κάποιος μέσα σ' αυτές, μόνιμα ή παροδικά, παίζουν ρόλο στη διαπροσωπική επικοινωνία αλλά και στην προσωπική έκφραση. Έτσι, αποδίδουμε το 'στάτους' με την έννοια της κατάταξης ενός θεατρικού χαρακτήρα σε μια κλίμακα 'κοινωνικής βαρύτητας' ή 'κοινωνικής δύναμης'.

Status - σχέσεις ανάμεσα στους Θεατρικούς χαρακτήρες II

- Μερικές από τις ασκήσεις που περιλαμβάνονται σ' αυτή την ενότητα είναι σχεδιασμένες έτσι ώστε να κάνουν το 'στάτους' κατανοητό και να κάνουν τους φοιτητές και τις φοιτήτριες να συνειδητοποιήσουν το ρόλο που το 'στάτους' παίζει στη διαπροσωπική επικοινωνία. Η εξερεύνηση του 'στάτους' των θεατρικών χαρακτήρων μέσω του αυτοσχεδιασμού, δίνει σάρκα και οστά στις σχέσεις και στη δράση μεταξύ των χαρακτήρων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 1

A. Βιβλία - κείμενα (Text/books): Θεατρική αγωγή και Θεατροπαιδαγωγική

(Στα ελληνικά και μεταφρασμένα στα ελληνικά):

- Άλκηστις, Μαύρη αγελάδα, άσπρη αγελάδα, Δραματική Τέχνη στην Εκπαίδευση και διαπολιτισμικότητα, Τόπος, Αθήνα 2008.
- Αυδή, Αύρα, Μελίνα Χατζηγεωργίου, Η τέχνη του Δράματος στην Εκπαίδευση: 48 προτάσεις για εργαστήρια θεατρικής αγωγής, Μεταίχμιο, Αθήνα, 2007.
- Δαφέρμος, Μανόλης, Η Πολιτισμική-ιστορική θεωρία του Vygotsky. Φιλοσοφικές-ψυχολογικές-παιδαγωγικές διαστάσεις, Ατραπός, Αθήνα 2002.
- Feldenkrais, Moshe, Ο ικανός εαυτός. Η απελευθέρωση της δυναμικής του σώματος και του νου: Ένας οδηγός για τον αυθορμητισμό, μτφ. Δημήτρης Γιαννόπουλος, Θυμάρι, Αθήνα, 1996.
- Jacques, David, Μάθηση σε ομάδες: Εγχειρίδιο για όσους συντονίζουν ομάδες ενήλικων εκπαιδευομένων, μετ. Νίκη Φίλλιπς, Μεταίχμιο, Αθήνα, 2004.
- Κατσαρίδου, Μάρθα, Η θεατροπαιδαγωγική μέθοδος. Μια πρόταση για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας σε διαπολιτισμική τάξη, Σταμούλη, Θεσσαλονίκη 2014.
- Κοντογιάννη, Αλκηστις, Το βιβλίο της δραματοποίησης, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 1998.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 2

A. Βιβλία - κείμενα (Text/books): Θεατρική αγωγή και Θεατροπαιδαγωγική

(Στα ελληνικά και μεταφρασμένα στα ελληνικά):

- Ματσαγγούρας, Ηλίας, Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία και Μάθηση: για το καθημερινό μάθημα, το ολόημερο σχολείο και για τα περιβαλλοντικά, τα Πολιτιστικά και Ευρωπαϊκής Συνεργασίας Προγράμματα, Γρηγόρης, Αθήνα, 2004.
- Χρυσαφίδης, Κ. Βιωματική-Επικοινωνιακή Διδασκαλία: Η εφαρμογή της μεθόδου Project στο σχολείο, Gutenberg, Αθήνα, 1994.

(Στα αγγλικά και γαλλικά):

- Boal, Augusto, Legislative Theatre: using performance to make politics, Routledge, Λονδίνο, 1998.
- Boal, Augusto, Theatre of the Oppressed, Pluto Press, Λονδίνο, 2002 [1979].
- Bolton, Gavin, Drama as Education, an argument for placing drama at the centre of the curriculum, Longman, Έσεξ, 1984.
- Cohen Cruz, Mady Shutzman, A Boal companion: dialogues on theatre and cultural politics, Routledge, Λονδίνο, 2007 [1950].
- Freire Paulo, Pedagogy of the Oppressed, Continuum, Νέα Υόρκη 2002.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 3

A. Βιβλία - κείμενα (Text/books): Θεατρική αγωγή και Θεατροπαιδαγωγική

(Στα αγγλικά και γαλλικά):

- Kupper, Petra, Robertson, Gwen, The community performance reader, Routledge, 2007.
- Needlands & Goode, Structuring Drama Work: A Handbook of Available Forms in Theatre and Drama, Cambridge University Press, Καίμπρητζ, 2000.
- Snyders, Georges, La joie à l' école, PUF, Παρίσι, 1986.
- O' Tool, John, The Process of Drama, Negotiating Arte and Meaning, Routledge, Λονδίνο 1992.
- Spolin, Viola, Improvisation for the theatre, a Handbook of Teaching and Directing Techniques, Northwestern University Press, Evanston Illinois 1969.
- Wagner, Betty Jane, Dorothy Heathcote: Drama as a Learning Medium, Heinemann, Λονδίνο, 1999.

B. Μη λεκτική επικοινωνία:

- Bruner, Jerome, Πράξεις νοήματος, επιμ. Μανώλης Τσαγκαράκης, Αλέξης Ζώτος, μτφ. Ήβη Ρόκου, Γιώργος Καλομοίρης, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1997 [Jerome Bruner, Acts of meaning].
- Goffman, Erving, The presentation of self in Everyday Life. Doubleday, Νέα Υόρκη, 1959.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 4

Συγγράμματα (επανάληψη):

- Κοντογιάννη, Άλκηστις, Το βιβλίο της δραματοποίησης, Πεδίο, Αθήνα, 2012 κωδικός στον Εύδοξο 12666117.
- Παπανδρέου Νικηφόρος, Περί θεάτρου, University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 1989, κωδικός στον Εύδοξο 17476.

Online readings

- Πηγές στο Διαδίκτυο: Baldwin, Patrice, μήνυμα της Ημέρας, 27η Νοεμβρίου 2011– Παγκόσμια Ημέρα για το Θέατρο στην Εκπαίδευση, Διεθνής Οργανισμός για το Θέατρο στην Εκπαίδευση (IDEA), Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση, WebPage: www.TheatroEdu.gr, 21 Nov 2011.
- Ευρωπαϊκό Τμήμα Διεθνούς Οργανισμού για το Θέατρο στην Εκπαίδευση (IDEA-Europe), “Αρχές και προθέσεις”, Διακήρυξη για το Θέατρο/Δράμα στην Εκπαίδευση, Αθήνα, Νοέμβριος 2010 www.TheatroEdu.gr, 21 Nov 201.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ευαγγελία Παπαγεωργίου. «Γλώσσα του Σώματος και Λόγος: Η Συμβολή του Θεάτρου στην Εκπαιδευτική Πράξη. Ανάπτυξη θεατρικών χαρακτήρων: επανάληψη δράσεων και εισαγωγή στην έννοια του status (επαφή με τα μάτια)». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS308/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

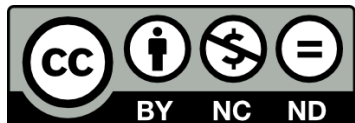
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Κερμανίδου Θεοδώρα
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

